

राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत
ऊसतोडणी यंत्रास अनुदान देणेबाबत
सन २०१७-१८.

महाराष्ट्र शासन
सहकार पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्र. ससाका-२०१७/प्र.क्र.२०४/२५-स,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - २१.०७.२०१७

- संदर्भ:-** १) राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या दिनांक २५ मे, २०१७ रोजी झालेल्या बैठकीस अनुसरून कृषी, पशु संवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विकास विभागाचे क्र. राकृवि-०३१७/प्र.क्र.१४/राकृवियो कक्ष, दिनांक ९ जून, २०१७ चे इतिवृत्त.
- २) साखर आयुक्त यांचे पत्र क्र.सा.आ.विकास/RKVY/ऊ.तो.यंत्र/९६/९४५७/१७ दि.२२.६.२०१७ चे पत्र

प्रस्तावना-

महाराष्ट्र राज्यामध्ये देशाच्या साखर उत्पादनापैकी एक तृतीयांश साखर उत्पादन होते. शासनाने विविध प्रकारच्या शैक्षणिक सुविधा, मजुरांना उपलब्ध होणा-या विविध रोजगाराच्या संधी, जीवनशैलीतील बदल यामुळे आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक स्तर उंचावणे अशा बाबींमुळे ऊस तोडणी मजुरांची संख्या कमी होत असल्याचे दिसून येत आहे. ऊस क्षेत्रामध्ये व उत्पादनामध्ये होत असलेली वाढ यामुळे साखर कारखान्यांना ऊस तोडणीची समस्या निर्माण झालेली आहे. भविष्यात ऊसतोडणी वेळेवर होण्यासाठी ऊस तोडणीचे काम काही प्रमाणात ऊस तोडणी यंत्राद्वारे करणे आवश्यक झाले आहे. ऊस तोडणी यंत्राच्या किंमती जास्त असल्यामुळे यंत्राच्या खरेदीदारास काही प्रमाणात अर्थसहाय्य करण्याची आवश्यकता आहे. त्यामुळे ऊस तोडणी यंत्राच्या खरेदीसाठी सहकारी साखर कारखाने / व्यक्ती / बचत गट / शेतकरी समुह गट यांना अनुदान उपलब्ध करून देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

आर्थिक वर्ष २०१७ - १८ मध्ये राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत ऊस तोडणी यंत्र खरेदीसाठी अनुदान देणेबाबतची योजना राबविण्यास शासन मंजूरी देत आहे. सदर योजनेअंतर्गत राज्यातील सहकारी साखर कारखाने, व्यक्ती अथवा त्यांचा समुह गट, शेतकरी अथवा त्यांचा समुह गट व स्वयंसहाय्यता गट (SHG) हे अनुदानास पात्र राहतील. सदर योजना राज्यस्तरीय असून राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेअंतर्गत आर्थिक वर्ष २०१७ -१८ मध्ये मंजूर करण्यात आलेल्या निधीमधून राबविण्यात येणार आहे.

१. सदर योजनेनुसार सहकारी साखर कारखाने हे ऊस तोडणी यंत्र किंमतीच्या ४० टक्के अथवा रु.४०.००लाख यापैकी जी रक्कम कमी असेल इतक्या रकमेइतके अनुदानास पात्र राहतील, मात्र या करिता कारखान्यांचे नक्तमुल्य अधिक असणे आवश्यक राहिल.
२. राज्यातील व्यक्ती अथवा त्यांचा समुह गट, शेतकरी अथवा त्यांचा समुह गट व स्वयंसहाय्यता गट (SHG) हे देखील ऊस तोडणी यंत्र किंमतीच्या ४० टक्के अथवा रु. ४०.०० लाख यापैकी जी रक्कम कमी असेल इतक्या रकमेइतके अनुदानास पात्र राहतील. मात्र यासाठी त्यांना ते ज्या कारखान्याच्या कार्यक्षेत्रात ऊस तोडणीचे काम करणार आहेत त्या कारखान्याचे संमतीपत्र घेणे आवश्यक राहिल.
३. अर्जदाराने आर्थिक वर्ष २०१७- १८ मध्ये स्वतः अथवा वित्तीय संस्थाकडून कर्जरूपाने पुरवठादार कंपनीकडून ऊस तोडणी यंत्र खरेदी करावे.
४. सदर योजनेअंतर्गत, ऊस तोडणी यंत्रास खरेदी अनुदान मिळणेकरिता अर्जदारांनी शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने परिपूर्ण प्रस्ताव साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे सादर करावा.
५. अर्जदारांच्या प्रस्तावाची छाननी खालील लाभार्थी निवड समितीमार्फत करण्यात येईल.
६. लाभार्थी निवड समिती प्रस्तावाची छाननी करून परिपूर्ण अनुदानाच्या प्रस्तावास मंजूरी देईल.
७. तदनंतर अनुदानाची रक्कम ऊसतोडणी यंत्र लाभार्थीच्या बँक खाती अथवा बँक कर्ज खाती साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेमार्फत अदा करण्यात येईल.
८. केवळ लाभार्थी निवड समितीने निवड केलेले प्रस्ताव अनुदानास पात्र राहिल.

सदर योजनेसाठी लाभार्थी निवड समिती खालीलप्रमाणे राहिल :-

१. मंत्री (सहकार)	:	अध्यक्ष
२. राज्यमंत्री (सहकार)	:	उपाध्यक्ष
३. अपर मुख्य सचिव (सहकार)	:	सदस्य
४. आयुक्त, साखर	:	सदस्य
५. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, सहकारी साखर कारखाना संघ, लि. मुंबई	:	सदस्य
६. वसंतदादा साखर संस्था, मांजरी, पुणे, प्रतिनिधी	:	सदस्य
७. साखर संचालक, (प्रशासन)	:	सदस्य सचिव

९. सदर योजनेच्या इतर सर्वसाधारण अटी व शर्ती खालीलप्रमाणे राहतील:

- ऊसतोडणी यंत्रास अनुदान देणेबाबतची योजना आर्थिक वर्ष २०१७-१८ करिता अंमलात राहिल.

- ऊसतोडणी यंत्राची निवड करण्याची जबाबदारी संबंधित साखर कारखाना / लाभार्थी यांची राहिल.
- ऊसतोडणी यंत्राचा वापर महाराष्ट्र राज्यामध्येच करणे बंधनकारक राहिल.
- कारखाना / व्यक्तीगत लाभार्थी यांनी यंत्राचा वापर संबंधित कारखान्यांच्या / करार करण्यात आलेल्या कारखान्याच्या कार्यक्षेत्रातील ऊस संपेपर्यंत करणे बंधनकारक राहिल.
- संबंधित कारखान्याचे अथवा करार करणेत आलेल्या कारखान्यांचे कार्यक्षेत्रातील ऊस संपल्यानंतर इतर कारखान्यांकडे ऊस तोडणी यंत्राचा वापर करता येईल.
- ऊसतोडणी यंत्रास काम मिळवण्याची जबाबदारी यंत्र खरेदीदाराची राहिल.
- ऊस तोडणी यंत्र पुरवठादार, कारखाना व खरेदीदार यांना आवश्यक ती सेवा, सुटेभाग इ. बाबीबाबत आवश्यक तो करार लाभार्थी व यंत्र पुरवठादार यांचेस्तरावर करावा.
- ऊस तोडणी यंत्र खरेदीदाराकडील मनुष्यबळ प्रशिक्षित करण्याची जबाबदारी यंत्र पुरवठादार यांची राहिल व प्रशिक्षणाची खात्री करूनच खरेदीदाराने यंत्राची निवड करावी.
- ऊस तोडणी यंत्र खरेदी केल्याचे प्रमाणपत्र संबंधित प्रादेशिक सहसंचालक (साखर) यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.

१०. आयुक्त साखर, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे या योजनेचे अंमलबजावणी व सनियंत्रण अधिकारी राहतील.

११. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१७०७२४१११४०६२५०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि. शि. देसाई)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

प्रत,

- १) मा. मंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव
- २) मा. मंत्री (कृषी) यांचे खाजगी सचिव
- ३) मा. राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई

- ५) प्रधान सचिव (वित्त) मंत्रालय, मुंबई
- ६) प्रधान सचिव (नियोजन) मंत्रालय, मुंबई
- ७) प्रधान सचिव (कृषी), कृषी, पशु संवर्धन, दुग्धव्यवसाय व मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ८) अपर मुख्य सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग मंत्रालय, मुंबई
- ९) उपसचिव, कृषी, पशु संवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ म., मुंबई.
- ११) कार्यकारी संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्या. मुंबई .
- १२) महा संचालक, वसंतदादा साखर संस्था, मांजरी, पुणे
- १३) ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, विधानभवन , मुंबई
- १४) कक्ष अधिकारी, (आरकेव्हीवाय कक्ष) कृषी, पशु संवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) कार्यासन २५-स संग्रहार्थ.